

Miniatýur hekaýalar

Category: Degişmeler, Goşgular, Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar, Sözler

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Miniatýur hekaýalar Miniatýur hekaýalar

► TÄZE ESER

– Siziň bu eseriňizi men öň žurnalda-da okap görüpdim. Göwnüme bolmasa, onuň suwy kän ýaly, belki, täzeden işlärsiňiz – diýip, neşirýatyň redaktory awtora soragly seredipdir.

– Ýok, siz ýalňyşaňzok. Munuň suwunyň köplügi tebigy zat. Eseriň baş gahrymany kolhozyň miraby ahyryn – diýip, ýazyjy müýnürgemän jogap beripdir.

► HEKAÝAJYKLAR

– O-ol günki getiren hekaýamy okadyňyzmy? Nähili, bir zatlar boljakmy özi?! – diýip, awtor gazet işgärlerinden sorapdyr.

– Okadyk. Ýöne pikiriňiz gaty dagynyk. Bir hekaýada azyndan ýigrumi hekaýalyk tema bar. Şonuň üçinem...

– Wah, bar aýyby şo bolsa onda hezil-le. Böleklere bölüp, «Hekaýajyklar» diýip, her haýsyna aýratyn sözbaşy goýaýjak. Gazet işgäri näme diýjegini bilmändir.

► ÝAŞ ŞAHYR

Duşuşyga gelen ýaş şahyr ýapyrylyp öz goşgularyny okady. Okalýan eserler okyjylar köpçüliginiň göwnünden turmadyk bolara çemeli, hiç kim poeziýanyň jadyly güýjüne maýyl bolmady. Awtor goşgularyny okap bolansoň, başyny galdyrdy-da, gedemlik bilen zala seretdi. Zaldakylaram şahyra.

– Goşgy gutardy, ýoldaşlar! Onda näme, çapak çarpalyň – diýip, ýaş şahyr göçgünlilik bilen çapak çarpdy.

Ýöne onuň yzyny alyp göteren bolmady.

► TALANT

Pöwrize jülgesi sapaly jülge. Her kim bu ýere dynç almak, işlemek, döretmek üçin gelýär.

Be, ýogsa-da bu nämäniň alamatykan? Indi bir aý bäri bu ýerde döredijilik öýünde ýören şahyr hiç zat döretmedi, gaýtam öňki ýazanlarynyňam üstüne atanak çekdi.

Belki, ol talantynyň ýokdugyny bilmekligem talantlylykdyr diýen dana söze ahyr düşünendir.

► ÝARYŞ

Her gijede azyndan baş goşgyny beýlesine oklap oturan ýaş şahyr öz ýanyndan göwün ýüwürtdi.

...Sagymçy sagymçy bilen, suwçy suwçy bilen, ýygymçy ýygymçy bilen ýaryşyp işleýär. Näme üçin şahyr bilen şahyryň arasynda ýaryş geçirilmeli dälmişin? Eger şeýle ediläýse, öňümize adam geçer-ä öýdemzok!

Haýp, şahyr hil hakyndaky gürründen bihabar bolara çemeli.

► ETÝUD

– Bagyşlaň welin, siziň bu goşgyňyzy özbaşdak eser hökmünde peýdalanyp biljek däl. Gowşak. Ýöne makul bilseňiz, ony äkidiň-de, kompozitorlara bir görkeziň, mümkin, olaryň derdine ýarar.

– Wah, men şu-şu wagt olaryň ýanyndan gelýän-le. Kompozitorlaram okap gördi-de, «Ho, gazetlerde çykýan etýud suratlaň aşagyna şap bolaýjak» diýip, siziň üstüňize iberdiler.

► ŞÄRIKLI ESER

– Hormatly režissýor, ynha, men spirtli içgileriň zyýany barada, alkaşlary paş edýän «Aragyň güýji – 40°» diýen iki seriýaly çeper filmiň senarisini getirdim, görüp beräýseňiz.

– Ýalbarybam oturmaň, häzirä seretmäge wagtym yok. Sebäbi men 10 seriýaly telewizion filmiň üstünde işleýän. Ýöne men bir zady welin öňünden açyk aýdyp biljek. Munyňyzy gaty gowy edip täzeden işlemeli bor. Şoň üçinem...

– Düşünýän, düşünýän. Men garşy däl, öňkimiz ýaly şärikli

ýazaýaly. Çekinmäň-de gapdalyna adyňyzy goýaýyň. Onsoňam oba ýaşulysynyň roly gaty ynamly çykdy, öz kakaňyzy oýnatsaňyzam bolarmykan diýýän.

► A.SÄHEDOWY TANAYÄŇMY?

Haýsydyr bir goşgyny ýat tutjak bolup, köp wagt bäri kösenip oturan Kemaljik gahar bilen elindäki kitabyny ýapdy-da:

- Kaka, sen A.Sähedowy tanaňok-maý?! – diýip aladaly seslendi.
- Anna Sähedowmy? Hawa, tanaýan, onda-da gaty oňat tanaýan. Ol çagalar ýazyjysy ahyryn. Ýeri, näme?
- Tanaýan bolsaň, şona goşgyny gysgarak ýaz diýip aýtsana, ýogsam ony ýat tutup bolanog-a!

► DIALOG

- Hazan urmuş, düýnem şu ýerde ýatyrmykan öýdýädim-le...
- Keywany, nämä hüňürdeýäň how?!
- Goýan zadyňy tapjak gümanyň ýok, şu öýde.
- Köwşüňi gözleýäňmi?
- Ýok, naskädimi?
- Nämämi?
- «Nämämi, nämämi?» Halys, ýürege düşdün, Nurmyrat Hanalyýewiň goşgular kitaby gerek.
- Men ony häli makalatura tabşyraýdym, öňi-soňy okalanok diýip.
- Oňarmansyň.
- Şoň goşgularyny ýüregiň küýseýän bolsa, ýene birini alaýarys, dükanlar dolup ýatyr.
- Waý, ýok edeweri-ýeý.
- Onda näme?
- Şo kitabyň arka ýüzüne biçimçi gelniň tilpun nomurny ýazypdym. Ine, şo gerek maňa, şo-o.

► TANKYTÇY

- Uf, alo, bi redaksiýamy?
- Hawa, tankyt bölümi.
- Onda salawmaleýkim!

- Waleýkim. Kim bi, tanamadym-la?!
- Bagyşlaň, men tankytçy Annabaý Sähedow.
- Hawa, diňleýän, ýoldaş Sähedow.
- Neme-laý, meniň sizde materialym bolmaly...
- Bar, basym çykarjak bolup ýörüs.
- Zaluwat, şony ýatyraweriň!
- Wi-wi, näme boldy. Öýkelediňizmi? Ol gaty ýiti material eken, bize ýarady.
- Şol tankytlanýan awtor uly bir edara başlyk bolupdyr diýýärler, soň işimizi...
- Guk-guk-guk...

► MASLAHAT

- Bagyşlaň, men siziň ýanyňyza maslahata mätäç bolup geldim.
- Soraberiň, bilýän zadymyz bolsa baş üstüne aýdarys.
- Meniňem aýda-ýylda bir zatjagazlar çyrşaymam bar. Özem başarsam, gülküli zatlar ýazjak bolýan, ýöne...
- Düşnükli, yzyny aýtmasaňyzam bolar. Gynansagam neşirýatlarda, gazet-žurnallarda meniň tanşym ýok, inim. Öz zatlarymyzam ölümiň öýünde zordan çykardýan.
- Ýok, siz düşünmediňiz, men başga zat diýjek bolýan.
- Hä, näme?!
- Hawa, ýaňky aýdyşym ýaly, ony-muny ýazan bolýan welin, ýöne ýazýan zatlam birhili gülküli bolanok. Okaýan adamlar içimizi gyjyklabam gülüp bilemzok diýýärler.
- Wah, bar aýyby şo bolsa, onda hezil-le. Käte gazetlerde edilişi ýaly, ýokarsyma «Degişmeler» ýa-da «Şorta sözler» diýer ýazaýarlar. Baý, onsoň okan adamlar üstünden gülşerler-ä!

► MEÑZEŞLIK

Serdar Wepaýewiç özüniň ýazan hekaýasyny aňrujy diňlän adam tapsa okap berjekdi. Ine-de onuň bagtyna goňsulary Meret salam berip gapydan girdi.

- Goňşy, çay gelinçä, men saňa heniz gyry gyrylmadyk birje hekaýam bar, şony okap bereýin – diýip, Serdar Wepaýewiç

hondanbärsi bolup, gözüne äýnegini dakyndy. Ol okady, onda-da joşup okady. Häzir Serdar Wepaýewiçiň ýanynda telpegiňi goýup gidiberseňem, ol biljek däldi. Ýogsam Meret birki ýola onuň gürrüňiniň arasyny böljegem boldy, nämedir bir zatlar aýdasy geldi. Netije bermedi. Ol okap, göwün solpusyndan çykdy. Soňra:

– Ýeri, goňşy, nähili gördüň? – diýip, getirilen çayy agdarmaga otyrdy.

– Hekaýaň-a erbet däl welin, ýöne welisi bar. Gaty hakydama gelenok. Arada edil şuna meňzeşräk bir zady merkezi žurnallaryň birinde okan ýaly bolup durun – diýip, Meret häliden bäri aýtjak bolup oturan zadyny aýtdy.

Serdar Wepaýewiç onuň üçin müýnürgemedi. Gaýtam, ol «Ogurlyk eden uýalmaz, üstüne gelen uýalar» diýlişi ýaly: «Ýok, biz edebiýatçylar oňa döredijilik täsiri diýip at berýäs. Onsoňam seniň diýýän hekaýaňda gyzyň ady Nadežda bolmaly, özem mekdepde mugallymadyr, waka-da şäherde bolup geçýär. Dogrumy? Meniň ýazan hekaýamda bolsa görýäňä, gyzyň ady Sülgün, özem kitaphanaçy, waka-d obada bolup geçýär, heý, biri-birine meňzeyän ýeri barmy? Elbetde, ýok. Asyl ikisiniň topragam bir ýerden alnan däldir. Hawa-da, siz ýaly suwçulardan aýybam görmeli däl, beýle zatlara düşünmezligiňizem mümkin» diýip, Merediň üstüne sürnüp başlady.

– Bä, döredijilik täsiri diýilýän şeýle bolsa, onda edebiýat ogrusy dagy nähili bolýarka? – diýip Meret içini geplettdi.

► ARZUW

Dogry, goşgy ýazmak onuň çep elinden gelyär. Anyk ýadyma düşenok welin, mundan birnäçe ýyl ozal onuň çelpek ýaljak galyňlykda birje goşgulat kitaby hem çykypdy. Ýöne ol goşgulary okap, ondan lezzet alan az bor çemeli.

Şahyryň dostlary onuň ýaş toýuny toýlamak üçin olara ýygnanypdyrlar. Şonda oňa berk jan saglyk, bagtly durmuş, çagalaryna uzak ýaş..., dulda duran telefonlarynyň saz işlemegini, hatda gapylaryndaky бага bakylýan öküzçeleriniň semiz bolmagyny hem arzuw etdiler. Ýöne näme üçindir oňa

döredijilik üstünligini welin arzuw eden bolmady.

► ALADA

Myhmanhananyň koridoryndan geçip baryarkam peje kömür salyp oturan daýzanyň gapdalyndaky stulda ýatan galyň kitap meniň ünsümi özüne çekdi. Tanyş awtor, tanyş kitap. Eser barada okyjynyň pikirini bilmek isledim.

– Daýza, salam! Bu kitaby okadyňyzmy, nähili gördüňiz?

Ol maňa edil ýamanalgyly ýaly seretdi. Agzyndan ot çykdy.

– Wah, jan ogul, şuny ýazan adamyň özi berin okadymykan? Gerek bolsa magazinimizde baslygyp ýatyr, alýan ýok. Maňa-da geçgel harydyň gapdaly bilen ýelmediler, ýogsam dagy ömür alýanmy. Bu hazan iň bärkisi tutaşdyrlyga-da ýaranok, görýäň-ä ynha, birhili köräp dur...

Gürrüňiň yzyny diňlemäge ynsabym çatmady, öz otagyma tarap ýumlugaýdym. Tanyş ýazyjymyň eserine berlen bu bahany men nädip onuň özüne ýetirerkäm? Ine, saňa gerek bolsa ýene-de bir alada!

► GOŞGY ÝAZAÝMALY

Şahyryň goşgusyny üns berip diňläň goňşusy:

– Onsoň şu ýazan zadyňa näçeräk emlärler öýdýäň – diýip, üsgünjiredi.

Şahyr ýylgyrды-da:

– Aý, bilmedim. Azyndan elli-altmyş manad-a bererler, näme?! – diýip, goňşusyna soragly seretdi.

– Be-e, beýle bolsa bizem piliň gulagyndan çörek iýjek bolup ýörmän goşgy ýazaýmaly.

Täçmämmet JÜRDEKOW,

Türkmenistanyň Halk ýazyjysy. Satiriki hekaýalar